

ПРОЕКТ КОНЦЕПЦІЇ ОСВІТИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ 12-РІЧНОЇ ШКОЛИ

Огієнко М.М., Дедух В.А., Кузьомко Л.М.

Вступ

У нових економічних та екологічних умовах, які склалися в сучасній Україні, майже 90 % дітей мають відхилення здоров'я різної етіології, 50 % – незадовільний рівень фізичної підготовленості, а кожний четвертий юнак не призивається до лав Збройних Сил або передчасно закінчує службу. За таких несприятливих умов фізична культура залишається найбільш доступним, ефективним та економічно вигідним засобом профілактики захворюваності та збереження генофонду нації. Проте, статистичні дані красномовно свідчать, що незадовільний стан профілактичної функції фізичної культури найбільш актуальний для школи, коли саме формується і розвивається організм дитини. Враховуючи багатофакторність чинників здоров'я людини та складність їх взаємодії потрібний новий (системний) підхід у подоланні цієї проблеми державного значення.

Мета

За період отримання загальної середньої та середньої спеціальної освіти довести якість знань та практичних вмінь у використанні змісту фізичної культури і предметів медико-біологічного спрямування – до рівня САМОКЕРМВАННЯ здоров'ям (формування, розвиток, удосконалення, профілактика захворюваності, відновлення тощо); – також виховати національно свідому, морально збагачену, всебічно фізично розвинену, особистість, підготовлену до праці, захисту Батьківщини, репродуктивної функції та творчого розв'язання проблем на протязі всього життя.

Завдання

1. Інтегрувати програму предметів: фізична культура, валеологія, анатомія і фізіологія людини, основи безпеки життєдіяльності – у предмет "Фізична культура основи здоров'я", ФКОЗ який би сформував потенціал наукових знань про організм людини та вміння самостійно застосовувати засоби фізичного виховання і форми здорового способу життя для підтримання здоров'я та працездатності впродовж усього життя.
2. Розробити Державну програму предмету ФКОЗ і її методичне забезпечення та внести відповідні зміни у навчальні плани середніх освітніх закладів.
3. Ліквідувати за період навчання у середніх навчальних закладах з 6 до 19 років виявлені вади здоров'я або поліпшити його якість у випадках набутої чи уродженої патології.
4. Повернути до практичного використання апробовані та запровадити нові форми позаурочної, позакласної, позашкільної роботи фізкультурно-спортивного, рекреативно-реабілітаційного призначення.
5. Створити навчально-методологічну базу кадрового забезпечення нового напрямку у системі факультетів фізвиховання, інститутів підвищення кваліфікації, інститутів післядипломної освіти.
6. Виховувати високоморальну, культурну людину з почуттям колективізму, гуманізму, громадянина-патріота, підготовленого до захисту Батьківщини.

Структура

1. До школи – відповідна підготовленість дитини згідно з вимогами Базового компоненту дошкільної освіти у групах дошкільних закладів або за спеціальними програмами в сім'ї.
2. У початкових класах – подальший фізичний розвиток, виховання звички займатись фізичною культурою, оволодіння необхідними руховими вміннями і навичками, формування потенціалу знань з теорії фізичної культури для їх самостійного систематичного використання. Поступове формування орієнтації на особистісне, ціннісне ставлення до свого здоров'я. Впровадження системи корекційної допомоги із застосуванням індивідуального підходу у фізичному вихованні.
3. В основній школі (5–9 кл.) – завершення формування звички до здорового способу життя, закладення основ знань про дію засобів фізичної культури на біологічну природу людини у віковому та статевому аспектах для самокерування здоров'ям (становлення та поглиблення фундаментальних знань в галузі фізичної культури для самостійного використання засобів фізичного виховання).
4. Старша школа (10–12 кл.) – диференційоване використання спектру засобів фізичної культури для впливу на функції окремих органів і систем, а також цілісний організм для керованого процесу корекції психофізіологічного і фізичного станів, підвищення неспецифічної резистентності організму шкідливим впливам навколишнього природного середовища, профілактики дії інших шкідливих для здоров'я факторів та всебічна реабілітація.

Зміст

1. Провідний напрямок даної концепції – створення навчального плану підготовки фахівців з вищою освітою по спеціальності "Фізична культура і основи здоров'я".
2. Методологічною основою визначення змісту шкільної освіти з предмету "Фізична культура і основи здоров'я" є діалектика розвитку і системний підхід при вивченні і керуванні такими надскладними системами як біологія людини в умовах адаптації до впливів зовнішнього природного і соціального середовища.
3. Системостворюючим фактором структури предмету буде поєднання самодостатніх критеріїв освіченості, культури рухів, фізичної підготовленості, фізичного розвитку та міри здоров'я учнів на момент закінчення школи.
4. Модель побудови поведінки організму учнів у процесі розвитку з 1 до 12 класу корегувати тільки на основі достовірної зворотної інформації про характер адаптивних змін під дією комплексу зовнішніх впливів, щоб досягнути мети меншою ціною адаптації.
5. Реалізувати оздоровчу функцію предмету "ФКОЗ" під гаслом "Фізична культура – для здоров'я на все життя", створивши відповідне методичне забезпечення компетентності самокерування фізичним розвитком у поєднанні з організованими формами занять.
6. Для прискорення процесу навчання та підвищення його якості методологічну базу предмету створювати з використанням сучасних відео-комп'ютерних технологій.
7. Враховуючи професійну спрямованість навчального процесу у старших класах, вести профорієнтаційну роботу серед учнів, індивідуально адаптувати зміст предмету "ФКОЗ" та інших форм спортивно-масової роботи з урахуванням майбутньої фахової підготовки та нейтралізації типових негативних факторів майбутньої професії.
8. В навчальному процесі потрібно вчити учнів самостійному знаходженню необхідної інформації з фізичної культури, методики застосування засобів фізичного

виховання, а також критеріям адаптації для індивідуального розвитку і самовдосконалення.

9. Забезпечувати диференційований підхід до фізичного виховання різних за станом здоров'я груп дітей.
10. Навчальні плани і програми з предмету "ФКОЗ" для школи і фізкультурного вузу скласти у відповідності з принципом системності. згідно якого фундаментальні факти, поняття, принципи, закони, теорії, які складають структуру кожного предмету треба оптимізувати до системостворюючого фактору – самокеруванням підтримання нормативних критеріїв здоров'я.

Висновки

1. Стан здоров'я дітей та населення, викликаний економічними, екологічними та іншими негативними чинниками нагально вимагає пошуку шляхів підвищення ефективності профілактичної функції предмету "Фізична культура".
2. Впровадити системний і управлінський підходи, навчання дітей теоретичним знанням, вмінням та навичкам самоконтролю за фізичною підготовленістю з предмету, що дозволить підвищити якість підготовки учнів до життя.
3. Контроль за якістю роботи по формуванню здоров'я учнів шкільним колективом педагогів покласти на медичні заклади, які б визначали кількість і складність захворювань та інші показники ефективності профілактичних заходів.
4. Рівень технічної та фізичної підготовленості кожного учня визначати результатами офіційних змагань по програмі комплексних Державних тестів.
5. На базі шкіл створити курси з сімейної методології у напрямках організації, змісту, контролю, заохочення, гігієнічного забезпечення фізичного розвитку. Профілактики психофізіологічного перенапруження, інших складових формування здоров'я.
6. Випускники середньої та старшої школи повинні складати державні іспити з теорії предмету "Фізична культура і основи здоров'я", дотримуючись вимог щодо об'єктивності і незалежності експертної оцінки.
7. Для кадрового забезпечення нового напрямку у шкільній фізичній культурі збільшити кількість слухачів курсів підвищення кваліфікації та термін перепідготовки. залучити додатково відповідний кадровий склад викладачів вузів III-IV рівнів акредитації. Для певних категорій вчителів фізичної культури з високими показниками роботи використовувати дистанційну форму підвищення кваліфікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Берг А.И.* и др. Управление, информация, интеллект. – М.: Мысль, 1976. – 128 с.
2. *Булич Э.Г.* Физическое воспитание в специальных медицинских группах. М.: Высшая школа, 1986–254 с.
3. *Виленский Н.Я., Литвинов Е.И.* Физическое воспитание школьников / Физическая культура в школе. – 1990. – № 12. – С. 7 – 8.
4. *Державні тести і нормативні оцінки фізичної підготовленості населення України.* К., 1996. – 31 с.
5. *Додаток до Указу Президента України від 18 жовтня 1997 р. № 1167/97 "Про основні напрями соціальної політики на 1997–2000 рр."*
6. *Закон України "Про фізичну культуру і спорт"* / Україна молода. – 1994 – 18 лютого.
7. *Коган А.Б.* Биологическая кибернетика.–М.: Высшая школа, 1977. – 408 с.
8. *Максимова В.Н.* Межпредметные связи и совершенствование процесса обучения. – М.: Просвещение, 1984. – С. 42–49.

9. *Максимова В.Н.* Межпредметные связи в учебно-воспитательном процессе современной школы. – М.: Просвещение, 1987. – С. 31–42.
10. *Философский словарь* // Под ред. Н.Т. Фролова.–5-е изд. – М.: Политиздат, 1987. – С. 427–429.
11. *Цільова комплексна програма "Фізичне виховання – здоров'я нації"*: Затверджено Указом Президента України від 1 вересня 1998 року № 963/98 // Спортивна газета–1998–27 листопада, 11 грудня.
12. *Язловецкий В.С.* Физическое воспитание подростков с ослабленным здоровьем. – К.: Здоровья, 1987. – 131с.